

2010

Subject : Economics – I (Optional)

00061

अर्थशास्त्र I (वैकल्पिक)

Standard : Degree

स्तर : पदवी

Total Marks : 200

एकूण गुण : २००

Nature : Conventional

स्वरूप : पारंपारिक

Duration : 3 Hours

कालावधी : ३ तास

Note :

सूचना :

- i) Answers must be written either in **English** or in **Marathi**.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- ii) Question No. 1 is **compulsory**. Of the remaining questions, attempt **any four** selecting one question from **each section**.
प्रश्न क्रमांक १ **अनिवार्य आहे**. उर्वरित प्रश्नांमधून **कोणतेही चार** सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- iii) Figures to the **RIGHT** indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- iv) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नासंख्या सोडविली आहे. तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल, अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- v) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- vi) Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he/she will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बेटक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- vii) In case of any ambiguity, English version will be considered as authentic.
कोणत्याही प्रकारच्या संदेहाच्या स्थितीत, इंग्रजी भाषांतर प्राहय समजले जाईल.

P.T.O.

- 1** Answer **any four** of the following questions (10 marks each)
खालीलपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा. (गुण प्रत्येकी १०)
- Marks**
गुण
- (a) Explain the compensation principle of Kaldor-Hicks
कॅल्डॉर-हिक्सचे क्षतिपूरक तत्त्व विशद करा.
- (b) What is demand-pull Inflation ? Explain the causes of demand pull Inflation
मागणीजन्य भाववाढ म्हणजे काय ? मागणीजन्य भाववाढीची कारणे स्पष्ट करा.
- (c) Explain the types of budgetary deficit.
अंदाजपत्रकीय तुटीचे विविध प्रकार विशद करा.
- (d) Explain the weaknesses in Economic development theory of Ricardo?
रिकार्डोच्या आर्थिक विकास सिद्धांतातील उणिवा स्पष्ट करा.
- (e) Explain the Economic growth theory of Malthus?
माल्थसचा आर्थिकवृद्धी सिद्धांत स्पष्ट करा.

Section A
विभाग अ

- 2** Answer the following sub questions :
खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (a) (i) Critically examine the Marshallian Cardinal Utility analysis of demand? 05
मार्शलच्या मागणीबाबतच्या संख्यादर्शक उपयोगिता विश्लेषणाचे टिकात्मक परीक्षण करा.
- (ii) State the assumptions of the law of variable proportions? 05
बदलत्या प्रमाणांच्या नियमाची गृहीते सांगा.
- (b) Explain the long run equilibrium of firm in perfect competition? 10
पूर्णस्पर्धेतील उद्योगसंस्थेचा दीर्घकालीन समतोल स्पष्ट करा .
- (c) “Rent is differential surplus” comment? 10
“खंड हा गुणभेदजन्य वाढावा आहे” भाष्य करा.
- (d) Find out Mode from following data? 10
खालील आकडेवारीवरून बहुलक शोधा.

वयोगट	Age group	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90
पुरुष संख्या	No.of male	08	20	25	22	10	08	07

- 3** Answer the following sub questions :
खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (a) (i) Explain the consumer's equilibrium with indifference curve? 05
समवृत्तीवक्राच्या साहाय्याने उपभोक्त्याचा समतोल स्पष्ट करा.
- (ii) Explain the various types of External economies in production? 05
उत्पादनातील विविध प्रकारच्या बाह्य बचती स्पष्ट करा.

- (b) What is monopoly ? Explain the long-run equilibrium of firm under monopoly? 10
मक्तेदारो म्हणजे काय ? मक्तेदारीतील उद्योगसंस्थेचा दिर्घकालीन समतोल स्पष्ट करा .
- (c) Explain the Innovation theory of Profit? 10
नफयाचा नवोन्मेष सिध्दांत स्पष्ट करा.
- (d) Find out arithmetic mean from following data ? 10
खालील आकडेवारीवरून गणीतीय मध्य काढा.

X	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60
f	2	3	1	4	1

Section B

विभाग ब

- 4 Answer the following sub questions :
खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा.
- (a) (i) Explain the Expenditure Method of estimating National Income? 05
राष्ट्रीय उत्पादनाचा अंदाज करण्याची खर्च पध्दत स्पष्ट करा.
- (ii) Explain the Primary functions of money? 05
पैशाची प्राथमिक कार्ये विशद करा.
- (b) "Supply creates its own demand" Discuss ? 10
"पुरवठा आपली मागणी निर्माण करतो" चर्चा करा.
- (c) Explain the Samulson's theory of Trade Cycle? 10
सॅम्युलसनचा व्यापार चक्राचा सिध्दांत स्पष्ट करा.
- (d) Explain the Mundell Fleming Mode for open Economy? 10
मुंडेल-फ्लेमिंग यांचे खुल्या अर्थव्यवस्थेचे प्रतिमान स्पष्ट करा.
- 5 Answer the following sub questions :
खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा.
- (a) (i) Write the production method for measurement of national Income. 05
राष्ट्रीय उत्पन्न मोजण्याची उत्पादनानुसार पध्दत लिहा.
- (ii) Explain the Fisher Equation in Quantity theory of money with suitable example ? 05
द्रव्यनिधी सिध्दांतातील फिशर यांचे समीकरण योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- (b) Explain fully the secondary functions of money ? 10
पैशाची दुय्यम कार्ये सविस्तर विशद करा.

- (c) Explain the Hicks theory of business cycle. ? 10
हिक्स यांचा व्यापारचक्राचा सिध्दांत स्पष्ट करा.
- (d) How equilibrium of goods and money market is generated ? Explain with IS-LM curve? 10
वस्तु बाजार व चलनबाजार समतोल कशाप्रकारे निर्माण होतो ?

Section C विभाग क

6 Answer the following sub questions :
खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (a) (i) Explain the meaning of private finance and public finance ? 05
खाजगी आयव्यय व सार्वजनिक आयव्ययाचा अर्थ स्पष्ट करा.
- (ii) What is meant by Bank rate ? Explain its role in credit control ? 05
बँक रेट म्हणजे काय ? पत नियंत्रणातील त्याची भूमिका स्पष्ट करा
- (b) What is direct tax ? Explain the merits and demerits of direct tax ? 10
प्रत्यक्ष कर म्हणजे काय ? प्रत्यक्ष कराचे गुण दोष विशद करा
- (c) State various types of financial instruments/Assets. 10
वित्तीय साधनांचे/मालमत्तेचे विविध प्रकार सांगा.
- (d) Explain the recommendations of the Narasimhan Committee for banking sector reforms ? 10
बँकींग क्षेत्राच्या सुधारणांच्या संदर्भात नरसीहन समितीच्या शिफारशी स्पष्ट करा.

7 Answer the following sub questions :
खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (a)(i) Explain the methods of Government intervention in market economy ? 05
बाजारयंत्रणेतील सरकारी हस्तक्षेपाची साधने/पध्दती स्पष्ट करा.
- (ii) Explain the concept of C.R.R. ? 05
रोख राखीव निधी प्रमाण (सीआरआर) ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- (b) Explain the sources of Non-tax Public Revenue of Central Government ? 10
केंद्र सरकारचे करेतर उत्पन्नाचे मार्ग स्पष्ट करा.
- (c) Describe the nature of discounting house? 10
वटावगृहाचे स्वरूप वर्णन करा.
- (d) Explain fully the concepts of repo rate and reverse repo rate ? 10
रेपो दर व रिव्हर्स रेपो दर या संकल्पना सविस्तर विशद करा.

Section D विभाग ड

8 Answer the following sub questions :
खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (a) (i) Explain the concepts of economic growth and economic development?
आर्थिक वृद्धी व आर्थिक विकास या संकल्पना स्पष्ट करा. 05
- (ii) Explain the importance of Multi National Corporations in economic development ?
बहुराष्ट्रीय कंपन्यांचे आर्थिक विकासातील महत्त्व विशद करा 05
- (b) Explain the causes of low rate capital formation in under developed countries ?
अविकसित देशांमध्ये भांडवल निर्मितीचा दर कमी असल्याची कारणे स्पष्ट करा. 10
- (c) Explain the Heckscher-Ohlin theory of International Trade ?
10
हेक्शर ओहलीनचा आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सिध्दांत स्पष्ट करा.
- (d) Explain the objectives and functions of W.T.O. ?
जागतिक व्यापार संघटनेची उद्दिष्टे व कार्ये स्पष्ट करा. 10

9 Answer the following sub questions :
खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (a) (i) Explain the indicators of Economic Development?
आर्थिक विकासाचे निर्देशक स्पष्ट करा. 05
- (ii) Explain the role of technology in Economic Development?
आर्थिक विकासातील तंत्रज्ञानाची भूमिका स्पष्ट करा 05
- (b) State the importance of population for Economic development ?
आर्थिक विकासातील लोकसंख्येचे महत्त्व स्पष्ट करा. 10
- (c) Describe fully the comparative cost theory of Ricardo.?
रिकाडोचा तुलनात्मक खर्च सिध्दांत स्पष्ट करा. 10
- (d) Critically examine the role of I.M.F.
आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीच्या कार्याचे टिकात्मक परीक्षण करा. 10